

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Agnieszka Dziemianowicz-Bąk

BM-II.059.1.123.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 8512 Pana Posła Filipa Kaczyńskiego „w sprawie bezprecedensowej zapaści na rynku pracy”, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

W 2024 r. poziom zapowiadanych i realizowanych zwolnień grupowych był wysoki – po części odpowiada za to postępująca automatyzacja procesów np. w sektorze bankowym czy przenoszenie produkcji za granicę (w przypadku zakładów z sektora produkcyjnego). Trzeba podkreślić, że proces zwolnień jest zwykle rozłożony w czasie, a ponadto jest rozproszony przestrzennie i dotyczy różnych powiatów. Zarówno w 2024, jak i 2025 roku realizowano zwolnienia zapowiadane jeszcze w 2023 r.

Kierownictwo Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej monitoruje sytuację na rynku pracy i w razie potrzeby, decyduje o zastosowaniu instrumentów minimalizujących skutki ewentualnych zwolnień. Na mocy przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2025 r. poz. 214) pracownicy, którzy utracą zatrudnienie, mogą skorzystać ze wsparcia w zakresie aktywizacji zawodowej, oferowanego przez powiatowe urzędy pracy i obejmującego m.in.:

- pomoc w znalezieniu pracy, przede wszystkim przez pośrednictwo pracy oraz poradnictwo zawodowe,
- pomoc w rozwoju zawodowym przez oferowane szkolenia, sfinansowanie studiów podyplomowych,
- pomoc w zdobyciu doświadczenia zawodowego poprzez oferowane staże;
- przygotowanie zawodowe dorosłych,
- pomoc w podjęciu zatrudnienia subsydiowanego u pracodawcy przez skierowanie do pracy na refundowane stanowiska pracy,
- skierowanie do udziału w programie specjalnym w przypadku, gdy istnieje konieczność zastosowania pozaustawowych form wsparcia,
- pomoc finansową w podjęciu działalności gospodarczej, pozwalającą również na pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa niezbędnego dla osoby zakładającej własną firmę.

Wsparcie świadczone jest na bieżąco przez powiatowe urzędy pracy i finansowane ze środków Funduszu Pracy.

Urzędy pracy, w ramach realizacji usługi pośrednictwa pracy, mają obowiązek ułatwiać przedsiębiorcom prowadzenie naboru na dostępne wakaty. W ramach tego działania analizują kwalifikacje osób zarejestrowanych i ułatwiają im kontakt z przedsiębiorcami, m.in. organizując giełdy i targi pracy.

Przedsiębiorcy, którzy tworzą nowe miejsca pracy mogą liczyć m.in. na przyznanie:

- Jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej (art. 46 ust. 1 pkt 2 ustawy o promocji), w tym na pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa związanych z jej podjęciem, w wysokości określonej w umowie, nie przekraczającej sześciokrotności przeciętnego wynagrodzenia (aktualnie jest to kwota maksymalnie 50,9 tys. zł).
- Refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego (art. 46 ust. 1 ustawy o promocji) w wysokości określonej w umowie, nie wyższej jednak niż sześciokrotność przeciętnego wynagrodzenia (aktualnie do 50,9 tys. zł.)
- Pożyczki na utworzenie stanowiska pracy oraz pożyczki na podjęcie działalności gospodarczej w ramach programu pożyczkowego pn. „Rządowy Program Pierwszy biznes – Wsparcie w starcie”. Pożyczki finansowane są z Funduszu Pracy na podstawie art. 61e ustawy o promocji, aktualnie w wysokości maksymalnie ok. 169,5 tys. zł. (dwudziestokrotność przeciętnego wynagrodzenia) na okres 7 lat, ze stałym oprocentowaniem.

W ramach programu udzielane są też pożyczki na utworzenie stanowiska pracy dla bezrobotnego lub poszukującego pracy, niepozostającego w zatrudnieniu lub niewykonującego innej pracy zarobkowej opiekuna osoby z niepełnosprawnością (również dla kierowanych przez powiatowy urząd pracy). Pożyczka na utworzenie stanowiska pracy jest udzielana na podstawie umowy, na wniosek podmiotu, po przedstawieniu kosztorysu dotyczącego tworzonego stanowiska pracy w wysokości określonej w umowie, nie wyższej jednak niż sześciokrotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia (ok. 50,9 tys. zł).

Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy zawiera przepisy regulujące obowiązki pracodawców, którzy planują lub dokonują redukcji zatrudnienia. Zgodnie z art. 70 ustawy pracodawca zamierzający zwolnić co najmniej 50 pracowników w okresie 3 miesięcy jest obowiązany uzgodnić z powiatowym urzędem pracy właściwym dla siedziby pracodawcy lub ze względu na miejsce wykonywania pracy zakres i formy pomocy dla zwalnianych pracowników. Wsparcie obejmuje m.in. pośrednictwo pracy, doradztwo zawodowe i szkolenia. Pracodawca jest również zobowiązany zapewnić dostęp do programów wsparcia pracownikom przewidzianym do zwolnienia oraz będącym w trakcie wypowiedzenia lub w okresie sześciu miesięcy po rozwiązaniu stosunku pracy.

Program może być realizowany przez powiatowy urząd pracy, agencję zatrudnienia i instytucję szkoleniową, a finansowany samodzielnie przez pracodawcę lub pracodawcę i odpowiednie jednostki administracji publicznej, na podstawie porozumienia organizacji i osób prawnych z udziałem pracodawcy.

Przyjęte w prawodawstwie polskim rozwiązania z zakresu ochrony pracowników przed utratą wynagrodzenia, spowodowaną niewypłacalnością pracodawcy reguluje ustawa z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz. U. z 2023 r. poz. 1087, z późn. zm.), dalej zwana ustawą o ochronie roszczeń. Zapisy tego aktu tworzą ramy prawne dla instytucji gwarancyjnej – Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (FGŚP).

Z jego środków wypłacane są świadczenia pracownicze niezaspokojone przez pozbawionego środków pracodawcę, oraz zaliczki w razie jego niewypłacalności lub faktycznego zaprzestania działalności w rozumieniu przepisów ustawy o ochronie roszczeń. Przepisy ustawy o ochronie roszczeń umożliwiają zaspokojenie roszczeń pracowniczych ze środków

FGŚP wyłącznie w przypadku niewypłacalności pracodawcy - jego upadłości czy restrukturyzacji - lub faktycznego zaprzestania przez niego działalności.

Wniosek o wypłatę świadczeń pracowniczych może złożyć sam pracodawca, likwidator lub inna osoba sprawująca zarząd majątkiem pracodawcy, a w określonych przypadkach też zainteresowany jej otrzymaniem pracownik (art. 15 ust. 1, art. 16 ustawy o ochronie roszczeń). Prowadzenie w omawianym zakresie postępowań wyjaśniających, rozstrzygnięcie o zasadności zaspokojenia roszczeń pracowniczych i dokonywanie obligatoryjnych wypłat ze środków FGŚP należy do właściwości marszałków województw, z tym że - na mocy stosownych upoważnień - zadania te wykonują dyrektorzy wojewódzkich urzędów pracy. Marszałek województwa, na wniosek pracownika, wypłaca zaliczkę na poczet niezaspokojonych przez pracodawcę roszczeń, w związku z faktycznym zaprzestaniem działalności przez pracodawcę.

W ubiegłym roku, w odpowiedzi na komunikaty dotyczące realizowanych lub planowanych zwolnień grupowych, ogłoszono 5 naborów wniosków o przyznanie środków rezerwy Funduszu Pracy na finansowanie programów aktywizacji zawodowej dla zwalnianych, w tym objętych zwolnieniami grupowymi, pracowników. Programy dotyczyły powiatów, w których doszło w roku 2023 i 2024 do zwolnień - także zwolnień grupowych - pracowników, o których mowa w ustawie z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz. U. z 2024 poz. 61, z późn. zm.). Programem mogły zostać objęte osoby bezrobotne i poszukujące pracy.

Na ogłoszone przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej programy dla zwalnianych pracowników przeznaczono łącznie kwotę rezerwy Funduszu Pracy w wysokości 50 mln zł. W ramach ogłoszonych naborów przyznano środki z rezerwy Funduszu Pracy w wysokości 38,29 mln zł, z przeznaczeniem na aktywizację 2 635 osób. W 2025 roku planowane jest kontynuowanie przedmiotowych działań i przeznaczenie na ten cel kolejnych 50 mln zł z rezerwy Funduszu Pracy.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej kładzie nacisk na przekwalifikowanie zawodowe, czego wyrazem jest opracowana w resorcie ustawa o rynku pracy i służbach zatrudnienia, uchwalona przez Sejm 20 marca 2025 r. Ustawa wprowadza zmiany umożliwiające urzędowi pracy efektywniejsze inwestowanie w umiejętności i kwalifikacje klientów, w tym:

- rozszerza grupę docelową o osoby poszukujące pracy (dotychczas ze wsparcia mogły korzystać jedynie wybrane grupy osób poszukujących pracy),
- upraszcza przepisy w zakresie organizowania i finansowania szkoleń,
- wprowadza pożyczkę edukacyjną, która ma pomóc nie tylko - jak obecnie pożyczka szkoleniowa - w opłaceniu kosztów szkoleń, ale także studiów podyplomowych, potwierdzenia wiedzy i umiejętności oraz uzyskania dokumentów potwierdzających nabycie wiedzy i umiejętności,
- wprowadza bon na kształcenie ustawiczne, który zastąpi przyznawany do tej pory wyłącznie osobom do 30 roku życia bon szkoleniowy. Bon kierowany będzie do osób bezrobotnych i poszukujących pracy bez względu na wiek i przeznaczony będzie na sfinansowanie należności dla instytucji szkoleniowej za realizację jednego lub kilku szkoleń, studiów podyplomowych oraz na sfinansowanie kosztów potwierdzenia nabycia wiedzy i umiejętności lub kosztów uzyskania dokumentów potwierdzających nabycie wiedzy i umiejętności,

- wprowadza możliwość sfinansowania opłaty za przeprowadzenie postępowania i wydanie decyzji w sprawie uznania kwalifikacji zawodowych do wykonywania zawodu regulowanego albo do podejmowania lub wykonywania działalności regulowanej. Wsparcie to ma pomóc cudzoziemcom i obywatelom Polski, którzy zdobyli kwalifikacje za granicą, w uzyskaniu możliwości pracy w zawodach regulowanych w Polsce.

W zakresie staży ustawa o rynku pracy i służbach zatrudnienia wprowadza m.in:

- realizację stażu na zasadach jednolitych dla wszystkich bezrobotnych bez długości stażu w zależności od wieku,
- skrócenie czasu odbywania stażu przez bezrobotnego, przyjmując zasadę, że ta forma aktywizacji nie ma zastępować zatrudnienia,
- podniesienie stypendium dla stażysty do wysokości 160% kwoty zasiłku (dotychczas było to 120%),
- możliwość realizacji stażu w formie zdalnej, co w praktyce oznacza, że staż będzie mógł być realizowany w całości w formie stacjonarnej, zdalnej lub hybrydowej,
- rozszerzenie stażu o możliwość potwierdzenia nabycia wiedzy i umiejętności przez uprawnioną instytucję. Staż będzie mógł się zakończyć egzaminem zawodowym, egzaminem czeladniczym lub inną formą potwierdzenia wiedzy i umiejętności, której uzyskanie poprawi sytuację stażysty na rynku pracy.

Resort pracy wspiera też przedsiębiorców udzielając im wsparcia ze środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego (KFS). Środki przeznacza się na finansowanie działań na rzecz kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców. Wsparcie ma na celu zapobieganie utracie zatrudnienia z powodu kompetencji nieadekwatnych do wymagań zmieniającej się gospodarki. W 2025 roku na ten cel zabezpieczono środki Funduszu Pracy w wysokości 419,6 mln zł, czyli o ponad 125 mln zł więcej niż w roku 2024.

Sytuacja na polskim rynku pracy pozostaje stabilna. Polska znajduje się w ścisłej czołówce państw europejskich z najniższą stopą bezrobocia. Według najnowszych danych Eurostatu, stopa bezrobocia w Polsce w styczniu 2025 r. wyniosła 2,6%, co dało nam 1 miejsce w UE, ex aequo z Czechami. W tym samym czasie stopa bezrobocia wyniosła 5,8% w UE i 6,2% w strefie Euro.

Z wyrazami szacunku

Agnieszka Dziemianowicz-Bąk
Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/